

DEEL II

De vorming van het CDA

Inleiding

In dit tweede deel keren wij terug naar onze centrale vraag, die naar de achtergronden van de totstandkoming van het CDA. Om die vraag te beantwoorden zal in de komende hoofdstukken de relatie tussen de fusiepartners in historisch perspectief worden geplaatst. Daarbij zal steeds de rol van de ideologische factor speciale aandacht krijgen.

Dit deel bestaat uit drie chronologische hoofdstukken. Eerst wordt de fase behandeld waarin de RKSP/KVP en de ARP vasthielden aan hun traditionele ideologieën, de periode tot de tweede helft van de jaren vijftig. Uitgaande van onze bevindingen in het eerste deel, is de verwachting gerechtvaardigd dat organisatorische samenwerking tussen de christelijke partijen in deze jaren niet aan de orde was, omdat de beleving van de ideologieën in RKSP/KVP en ARP dat uitsloot. Blijken zal dat de afstand tussen deze twee partijen tot 1956 inderdaad groot was. Opmerkelijk is echter dat er in deze periode wel is gestreefd naar een samengaan van ARP en CHU. Omdat de houding van beide partijen tegenover dit protestantse eenheidsstreven van belang is voor het begrip van het latere christen-democratisch eenheidsstreven, wordt in dit hoofdstuk uitgebreid hierbij stilgestaan.

In hoofdstuk VI wordt de periode 1956-1967 behandeld, een fase waarin – zoals in deel I bleek – zowel het karakter van de KVP als dat van de ARP ingrijpend veranderde. Deze veranderingen hadden ook gevolgen voor hun onderlinge relatie. In korte tijd werd het christen-democratisch eenheidsstreven populair, waarbij de KVP voorop liep. Omdat de protestanten in deze periode aanvankelijk nog geen belangstelling hadden voor samenwerking met de KVP zal in dit hoofdstuk opnieuw veel aandacht uitgaan naar de relatie tussen de ARP en de CHU.

In hoofdstuk VII worden de jaren 1967-1980 behandeld, de periode waarin de drie partijen in een langdurig fusieproces waren verwickeld, dat uiteindelijk uitmondde in de oprichting van het CDA. Vanaf 1967 speelde een nieuwe factor een belangrijke rol: de electorale nederlagen zetten de christelijke partijen onder zware druk. In dit hoofdstuk zal worden onderzocht welk belang er aan dit motief moet worden gehecht, in verhouding tot met name de ideologische factor.

